

Folyóiratismertetés

A cigány gazdaságról

Études Tsiganes 1998, második félév: Économie Tsigane

Az *Études Tsiganes* francia nyelvű, romákról szóló társadalmi folyóirat. Félévenként megjelenő tematikus számai antropológusok, szociológusok, szociális munkások személyes hangú és tudományos cikkeit, illetve alapítványok és az illetékes hivatalok pragmatikus írásait közlik. Célja, hogy a kijelölt téma, a cigány kultúra egy szeletének bemutatása alapján egyrészt egyedi esetekkel ismertesse meg az olvasót, másrészt általánosságokat fogalmazzon meg a cigány kultúra sajátosságairól, a cigányok pozíciójáról a különböző társadalmakban, illetve a különböző konfliktusokról, és, hogy ez utóbbiak kapcsán megoldási kísérleteket is bemutasson.

Az 1998 második félévi szám a cigány gazdaság (*économie tsigane*) kapcsán igyekszik eleget tenni ennek a feladatnak. Így belső szempontú elemzéseket közöl a bourgogne-i ószeres cigányokról, a dél-franciaországi idénymunkás cigányokról és a mexikói „mozis” vándorcigányokról, amelyekből úgy tűnik, az említett csoportok még ha küszködnek is nehézségekkel, és gyakran konfliktusba is kerülnek a többségi társadalom képviselőivel (a helyi lakókkal, hivatalokkal, stb.), megélhetésük mégis biztosított, és „nem cserélnének senkivel”; másrészt általánosabb, inkább többségi szempontú leírásokkal is találkozunk a kelet-európai cigányság helyzetéről a második világháború óta, illetve konkrétan a magyar cigányságról a rendszerváltást követő időben, amelyek a többségi kritériumok alapján jóval sötétebben látják a cigányság helyzetét. Az eltérő nézőpont ellenére a cikkekben közös, hogy a cigány gazdaságot a többségi gazdaságtól láthatóan elkülönülő, és attól szemléletében és megjelenési módjában is eltérő rendszert fog-

ják fel, ugyanakkor arról nem mint egy önmagában álló, zárt egységről, hanem mint az őket körülvevő társadalom gazdasági életébe illeszkedő, annak tényeire reflektáló és velük dialógusban lévő, állandóan mozgásban lévő rendszerrel beszélnek. A cikkek harmadik – eddig nem említett – típusa fokozottan felveti a cigány gazdaság önállóságának és a többségi társadalomban való létének kérdését. Ezekben ugyanis olyan (nagyreszt francia alapítványok által kezdeményezett) megoldási kísérletekkel találkozunk, amelyek különféle cigány csoportok megélhetését kívánják segíteni, oly módon vonva be őket a társadalom gazdasági rendszerébe, hogy az ne ellenkezzen a munkáról vallott saját elképzeléseikkel.

A folyóirat cikkei a cigány gazdaságot tehát ebből a három – szociológiai, antropológiai, pragmatikus – szempontból közelítik meg, és ezért mi is ilyen felosztásban ismertetjük őket.

1. A cigányság társadalmi helyzete Kelet-Európában

Alain Reyniers tanulmánya (8-33. o.) a kelet-európai cigányságnak a szocializmusbeli helyzetével foglalkozik, pontosabban azzal, hogy miképpen változtak meg (általában negatív irányban) a roma gazdasági tevékenységek, a romák életmódja és későbbi lehetőségeik az adott periódusban. Az elemzés „kétszeresen” is külső szempontú, hiszen amellett, hogy a cigányság helyzetét a többségi társadalom azon kritériuma alapján szemléli, hogy „ez az etnikai csoport egészében fejlődött-e” az említett időszakban, egy, már utólag kialakult helyzet követelményrendszeréhez viszonyítva kéri számon a szocialista rendszer cigánypolitikájának intézkedéseit, a cigányság erőszakos proletarizálását, a vándorló életforma megszüntetését stb.

Ebből a szempontból a kelet-európai cigányság gazdasági helyzete és lehetőségei valóban katasztrofálisnak tűnnek, hiszen többségük számára nemigen látszik semmiféle út, hogy a nem-cigány gazdaságba bekapcsolódhassanak.

Puporka Lajos a magyarországi cigányok gazdasági helyzetéről írott cikkében (133-141. o.) a rövid történeti áttekintés után – amely a 15. századtól kezdődően, mikor is az első cigány csoportok Magyarországra érkezhettek, a szocializmus végéig követi nyomon a hagyományos mesterségek alakulását – kitér a cigányság mai helyzetének bemutatására, hogy aztán a számok ismertetése után rögtön ki is jelenthesse: „a cigányok életszínvonalá elviselhetetlen” (135. o.). Ezen kijelentését többek között az alacsony iskolázott-

sággal, a rossz lakási viszonyokkal, a „katasztrofális” egészségügyi helyzettel támasztja alá.

A magyarországi cigány gazdaság bemutatását szintén a statisztikák ismertetésével kezdi, melyek szerint 1991-ben a megkérdezett cigány családok 37 százalékának egy önálló jövedelemmel rendelkező tagja sem volt, 1993-ra pedig ez a szám 57 százalékra emelkedett. A számok ismeretében meg kell válaszolni azt a kérdést, ma Magyarországon akkor miből élnek a cigány családok? Az adatok szerint a cigány lakosság számára a megélhetést legnagyobb részben a másodlagos vagy fekete gazdaságban – főleg az építési vállalkozásokban vagy a mezőgazdasági idénymunkában – való részvétel, a gyűjtögetés (amit a cigányok közel egynegyede folytat), illetve a kereskedelem (főleg a ló-, az autó- és a régiségkereskedelem) jelenti. Lényeges megélhetési forrás ezeken kívül a hulladék-, kábel-, ócskavas-, használatlan-gyűjtés és újrafeldolgozás, az a szokás, hogy a jövedelmeiért és a ház körül végzett munkáiért cserébe a családok magukhoz vesznek magányos, nagyrészt hajléktalan embereket, az uzsoráság, a vendéglőkben való zenélés, ami manapság már korántsem tud eltartani annyi embert, mint annak előtte stb. Hogy a cigányságnak ne a társadalom ezen peremterületein, az elsődleges gazdaságból szinte teljes mértékben kizárva kelljen élnie, azt a rendszerváltás óta létrejött alapítványok és különféle célzott támogatások igyekeznek több-kevesebb sikerrel lehetővé tenni.

Tehát Puporka megközelítésében ezek a gyakran veszélyes és illegális gazdasági tevékenységek mind a szegénység negatív következményei, nem pedig olyan stratégiák, amelyekkel a cigány közösségek alkalmazkodnak az új körülmények diktálta feltételekhez.

2. Esettanulmányok

Orsetta Bechelloni esettanulmányában (29–47. o.) egy olyan jénis csoportról ír, amely környezete – a bourgogne-i borvidék – meggazdagodását kihasználva, továbbá felismerve egy bizonyos gazdasági tevékenység hiányát, vándorló kosárfonóból és mezőgazdasági idénymunkásból letelepedett ószeressé vált, és ezáltal meggazdagodott. A jénis családok gazdasági tevékenysége egyrészt elkülöníti a csoportot a város és a környező települések lakosságától, hiszen munkájuk – a kidobott holmik gyűjtése és a hálalás – rossz hírű tevékenységek (így az általuk keresett pénz is piszkosnak számít),

főleg a nemzeti szimbólumként kezelt bor termeléséhez képest, ráadásul a családok a városon kívül alakították ki negyedüket, ami térbeli elkülönülést is eredményezett. Másrészt viszont gazdasági tevékenységük sok területen összekapcsolódik az általuk „kancs”-nak nevezett nem-jénis lakosság gazdaságával, hiszen áruikat – legyen szó akár a kidobált holmikról, akár a házaláskor megvett tárgyakról – tőlük szerzik be, és azokat később általában „kancs” régiségkereskedőknek adják tovább (bár az elkülönülést ez nyilvánvalóan nem oldja fel, hiszen ugyanazt a gazdasági viszonyt, ugyanazt az üzletet teljesen eltérően értékelik az elérendő cél, a nyereség, a szerencse és a hozzáértés szerepe stb. szempontjából).

A holista szemléletű elemzés a gazdasági aspektuson keresztül magyarázza a rokonsági kapcsolatok szerepének összetettségét (a rokonságot gazdasági szempontból egyszerre konkurenciának és partnerségnek tartja), a peripatetikus életmód kettősségét, és ezzel összefüggésben a vándorcigány identitástól való távolságtartást és a gazdasági tevékenység mentén történő önmeghatározást, illetve az endogám házasodási mód előnyben részesítését és az exogám házasodás lehetőségeit, valamint ezek összefüggéseit.

A jénis identitáshoz hozzátartozik a vándorlás, viszont a csoport minden családja mára már letelepedett. A vándorló identitás megtartását a házasulandó párnak adott hozomány – a lakókocsi – biztosítja, ami arra kényszeríti a fiatalokat, hogy a negyedben való végleges letelepedés előtt legalább néhány évig úton legyenek, egyébként ezzel is megalapozva későbbi gazdasági tevékenységüket. Egyrészt tehát a vándorlást a gazdasági tevékenység indokolja, másrészt igazolja, vagyis a gazdasági tevékenység az, ami révén fedezik maguknak azt, ami bármiféle vándorcigány identitással összefüggésbe hozhatná őket, és az hozza létre az utazáshoz és ezáltal a csoporthoz való tartozáshoz kapcsolódó identitást is.

A peripatetikus életmód és a gazdasági tevékenység viszonyát egy más megközelítésben veti fel Marc Bordigoni tanulmánya (47-71. o.), amely a Calavon (Dél-Franciaország) térségbe, a nyári mezőgazdasági munkákra érkező cigány csoportok, az őket foglalkoztató parasztok és a hatóságok kapcsolatát elemzi (legalaposabban talán a parasztok szemszögéből). Már Bechelloni is felhívta cikkében a figyelmet arra, hogy az ószeresek kirekesztése nem írható a vándorláshoz való ragaszkodás számlájára, annak okát inkább az eltérő gazdasági tevékenységben kell keresni. Ezt látszik alátámasztani a cseresznyeszedő idénymunkás cigányok esete is, akiket a gazdasági kapcsolat a parasztok

megbecsült partnereivé és a hatóságokkal szembeni állandó szövetségeseivé avat. A parasztnak ugyanis megéri a cigány munkaerő alkalmazása („csak hívni kell őket”; sokan jönnek egyszerre, „a számukban van az erejük”; a munkát megszervezik maguk közt; nem kell számukra szállást biztosítani, mert lakókocsival jönnek; a pénzt, amit keresnek, helyben el is költik stb.), annak ellenére, hogy az tulajdonképpen folyamatos konfliktust jelent a hivatalokkal. A konfliktusok oka leginkább abban keresendő, hogy a cigány csoportoknak a munkához és az érte kapott pénzhez való viszonya nagyban eltér a nem-cigány társadalom által elvártaktól és szabályzottaktól. A családok közös munkája (kit kell bejelenteni?), majd a pénz elosztásának különös módja (ha minden pénz a családfő kezébe, majd újra elosztásra kerül, akkor ki adózik?) sehogy sem fér bele a szabályzott keretekbe, viszont a parasztnak úgy gondolják, „miért ne oldhatnák meg ők egymás közt?”. Az említett problémákhoz még hozzájárul az is, hogy a cigány családok gyakran csavargókat vesznek maguk mellé, akiket szintén bevonnak a munkába, a hivatalok pedig ezt valamiféle rabszolgatartásnak minősítik.

Látjuk tehát, hogy ebben az esetben – bár a parasztnak és a cigányok munkáról való elképzelése itt is gyökeresen eltér egymástól – az érdekek összeegyeztethetősége miatt nincs meg a sokszor említett cigány/paraszt ellentét. Az eltérő szempontok (az elmondottak alapján) inkább egy cigány/paraszt – hivatal – csavargó hármásban elemezhetőek.

A mexikói ludár cigányoknak – akiket a helyiek gyakran magyaroknak is neveznek amiatt a téves elképzelésük miatt, hogy a főként Romániából és Boszniából érkezett családok magyar származásúak lennének – speciális gazdasági tevékenységét mutatja be Lorenzo Armendariz és Richardo Perez cikke (120-133. o.). Ezek a ludár családok a harmincas évek végétől egészen napjainkig filmvetítésből éltek, vagyis abból, hogy vetítógépeiket kocsijaikra rakva faluról falura jártak, hogy az ott élőknek filmeket mutassanak be. A technikai lehetőségek változásai hozták létre szakmájukat, azokhoz kellett az évtizedek során folyamatosan alkalmazkodniuk, és végül azok miatt indult hanyatlásnak ez a három generáció számára speciális életmódot és biztosságot nyújtó foglalkozás.

A tanulmány nem azt vállalja föl, hogy nyomon kövesse egy konkrét ludár család pályafutását, hanem inkább magának a „mozis” tevékenységnek a történetét igyekszik felvázolni, attól kezdve, hogy a nagyrészt mutatványos családok vetítéssel kezdtek el foglalkozni, a hetvenes és nyolcvanas évek „moz-

izós virágkorán” keresztül egészen napjainkig, az „otthoni videózás koráig”, amikor már úgy tűnik, a dédunokák a mutatóvázhoz térnek vissza.

3. Cigányság és alapítványok

A folyóirat – néhány franciaországi alapítvány (A.D.I., APTGV, ADVOG) bemutatása mellett – közli Orsetta Bechelloninak az alapítványok és a cigányság kapcsolatáról, vagyis a segítségnyújtás lehetséges irányairól írott cikkét, amelyben a szerző újra és újra rákérdez (az esettanulmányokban talán feloldódott problémára), hogy miként hidalható át a szakadék (át kell-e hidalni?), amely a többségi társadalom munkával kapcsolatos elvárásai és a cigányság munkáról való elképzelései között húzódik. Tanulmánya felfogható egy olyan esettanulmánynak, amely ezúttal nem a cigányság, hanem az alapítványok (konkrétan az ATS, SAGV, APPONA, ATEMA) a nézőpontjából íródik. Ebből a nézőpontból értelmeződik egyrészt a cigányok gazdasági tevékenysége (mint a nagycsaládon alapuló, az autonómiára törekvő, a többségi gazdaság feltételeitől függő, de attól elhatárolódó, annak hiányait kihasználó megélhetési forma), másrészt az ezt behatároló többségi szabályozás (mint a vándorlás korlátozása, a különféle szakmai bizonyítványok megszerzésének kötelezettsége stb.). Az alapítványok egyik legnagyobb kérdése az, hogy lehetséges-e a cigány világhoz úgy közeledni, hogy annak autonómiája megőrződjön. Az, hogy hol vannak a közeledésnek a határai, hogy a szociális munkás meddig mehet el, hogy melyek azok a stratégiák, amelyek valamiféle egyensúlyt képesek teremteni, hogy egyáltalán mit kell kitűzni célként, azt csak egyedi esetek alapján tudjuk megmondani. Beválí-e a „hivatalos megállóhelyek” építése a vándorlók számára, a folyamatos segély biztosítása, a „nem létező” gazdasági tevékenység legalíssá tétele, az írás-olvasás tanítása? Láthatóvá vagy láthatatlanná akarjuk-e egyáltalán tenni őket és gazdasági tevékenységüket? Orsetta Bechelloni az alapítványok képviselőinek értékelése alapján konkrét sikereket és kudarokat sorol fel ugyanarra a kísérletre. De ki tudja, ugyanezekről mit mondanának a cigányok?

Az *Études Tsiganes* valóban sokféle értelmezésben mutatja be az eltérő cigány csoportok gazdasági tevékenységeit, ami azonban a folyóiratból hiányzik, az az, hogy a kelet-európai térségnek egy konkrét csoportjáról sem

olvashatunk a lapban belső szempontú elemzést. Pedig főleg a franciaországi csoportokat bemutató esettanulmányok és a kelet-európai térségről szóló elemzések kontrasztja tenné szükségessé a válaszadást arra a kérdésre, hogy nyugat-európai „rokonaikhoz” hasonlóan vajon itt „keleten” is vannak-e olyan csoportok, akiknek tagjai úgy nyilatkoznak, hogy „nem cserélnék munkát senkivel”.

Horváth Kata

SZÁMUNK SZERZŐI

ANGYAL BÉLA köztisztviselő,
Pozsony – Guta

EILER FERENC történész,
MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest

FEDINEC CSILLA oktatáskutató,
Budapest – Bátyú

GYERTYÁNFY ANDRÁS jogász,
PhD-hallgató, ELTE – Budapest

HORVÁTH KATALIN egyetemi hallgató,
ELTE kulturális antropológus szak

HROCH, MIROSLAV történész,
Prága

IORDACHI, CONSTANTIN történész,
CEU – Budapest

KÁNTOR ZOLTÁN szociológus,
Teleki László Intézet – Közép-Európai Kutatások Központja

KOCSIS ARANKA etnográfus,
Pozsony

KOVÁCS NÓRA antropológus,
MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest

LAGZI GÁBOR történész,
Teleki László Intézet – Közép-Európai Kutatások Központja

NAGY MIHÁLY ZOLTÁN történész,
Erdélyi Múzeum Egyesület, Kolozsvár

PAPP Z. ATTILA szociológus,
Teleki László Intézet – Közép-Európai Kutatások Központja

RÁTKAI ÁRPÁD a szegedi Dél-Alföld munkatársa

REGIO

ALAPÍTOTTA 1990-BEN

Írók Szakszervezete Széphalom Könyvműhely
Tóth László

ELŐFIZETHETŐ

Magyarországon postai átutalással a Teleki László Alapítvány számlaszámán: OTP és Kereskedelmi Bank Rt. Pest Megyei Igazgatóság, 11742001-20004628, illetve a szerkesztőségben. Magyarországról külföldre előfizethető a Kultúra Külkereskedelmi Vállalatnál: 1389 Budapest, Pf. 49 Lapexport. Az Egyesült Államokban Püski-Corvin Könyvesbolt fogad el megrendeléseket (251 E 82th Street, New York, NY 10028).

TERJESZTŐK

HÍRKER Rt., NH Rt. és alternatív terjesztők. Az egyes lapszámok Budapesten és a vidéki városok hírlapboltjában, valamint az alábbi budapesti könyvesboltokban kaphatók: Teleki Téka, Árkádia, Balassi, Írók Könyvesboltja, LITEA, Magiszter, Pont, Püski Könyvesbolt, Stúdium, Osiris Könyvesbolt

ÁRA

280 Ft, 8 USD, 12 DM

Előfizetési díj egy évre: 1100 Ft, 32 USD, 48 DM
(Az árak a postaköltséggel együtt értendők)

Megjelenik: évente négyszer

ISSN 1219-1701

Megrendelem a
REGIO – Kisebbség, Politika, Társadalom
című negyedévenként megjelenő folyóirat
..... számait példányban

Előfizetési díj:	
280 Ft/db vagy	1100 Ft/egy évre
8/USD/db vagy	32 USD/egy évre
14 DM/db vagy	56 DM/egy évre

postaköltséggel együtt.

Valamint kérem a prémiumkínálat keretében a számokat hozzácsatolni.
Az előfizetési díjat átutalással, csekken, utánvétellel egyenlítem ki. (A választott mód aláhúzandó).

Név

Pontos cím

DátumAláírás

Információ: Teleki László Intézet, tel.: 391-5766, fax: 391-5760, e-mail: regio@tla.hu

MAGYAR KISEBBSÉG

2000/3

TARTALOM

FÓRUM

Biczó Gábor: Megjegyzések Vetési László: *Szórványstratégia – nemzetstratégia* című tanulmányához

Bodó Barna: Jövőtervezés és bünbánat

Péter István: Szórvány – kisebbség – etnikum – erdélyi magyarság

Tóth Pál Péter: Szórványban... – hozzászólás Vetési László vitaindító írásához

ARCHÍVUM

Gergely Ferenc: A megoldott kévék

Schneller Károly: Szórványok és szigetek sorsa Kolozs vármegyében

Szathmáry Lajos: Gyakorlati hozzászólás a magyar szórványügyhöz

A KÖVETKEZŐ LAPSZÁM VITAINDÍTÓJA

Bakk Miklós–Székely István: Az RMDSZ és az önkormányzati választások

TRANSZSZILVÁN PRIZMA

A kisebbségek jogai – Nyilatkozat az etnokulturális és nemzeti kisebbségekre, valamint őshonos lakosságokra vonatkozó liberális demokrata elvekről

KITEKINTŐ

Neuberger, Benyamin: Nemzeti önrendelkezés: egy fogalom dilemmái

VÁLTOZÓ IDŐBEN

Sorbán Angella: „Tanuljon románul a gyermek, hogy jobban érvényesülhessen” – Az asszimiláció természetrajzához

MŰHELY

Izsák Balázs: A román tanügyi törvény a nemzetközi jog szemszögéből

Jánki András: Mítosz és valóság

Mák Ferenc: Az új nemzeti politika és a Határon Túli Magyarok Hivatala (1989–1999)

Süket Levente: Pro Universitate Sicularum

STÚDIUM

Gerencsér Balázs–Juhász Albin: A Kárpát-medencei magyar autonómia lehetőség az ezredfordulón (II.)

Kiss Dénes: Civil szféra és politikum

Véress Emőd: A román Alkotmánybíróság hatásköre

SZEMLE

Patapievici, Horea-Roman: Egy identitáselmélet margójára

KÖNYVÉSZET

A nemzetiségi irodalom válogatott bibliográfiája

Kedves Barátunk!

A Regio szerkesztősége a Teleki László Alapítvány támogatásával levelezési listát indít, mely reményeink szerint információs és vitaforumként fog működni.

A „Regio list” működtetésének célja a Közép-Európa- és nacionalizmus tanulmányokkal, kisebbségkutatással foglalkozó szakemberek, műhelyek információs kapcsolatának biztosítása.

A körlevélben a lista minden tagja egyenrangú partnerként elhelyezheti az általa fontosnak tartott üzeneteket, dokumentumokat. Számítunk kutatási programok, tudományos események, pályázati lehetőségek, tudománypolitikai információk, megjelent kiadványok ismertetésére, vagy legalább a figyelemfelhívásra. De ugyanígy fontosnak tartjuk, hogy bizonyos aktuális kérdésekben viták folyhassanak, illetve kooperációs felületek jöjjenek létre.

A körlevél létrehozását azért tartjuk fontosnak, mert évek óta folyik egy ki nem mondott vita a magyar kisebbségkutatás integrálatlanságáról. Mi nem egy központi integrációban látjuk a probléma megoldatlanságát, hanem a megfelelő kooperációs felületek hiányában, illetve a fiatalabb és Budapestről távol élő kutató nemzedék „helyzetbe hozásában”.

A legfontosabb ellentmondásokat kutatási területünket tekintve a következőkben látjuk:

1. Nézőpont: Míg Magyarországon kisebbségkutatásról beszélünk, addig a (Budapestről nézve) határon túli kutatóhelyek saját társadalmuk kutatják, ők pedig nem mint kisebbségkutatók, hanem mint egy-egy tudomány szakemberei kívánnak integrálódni a(z) összmagyar, illetve a nemzetközi tudományos életbe.
2. Az egymás melletti elbeszélés egyik forrása, hogy módszertanilag a különböző megközelítések más-más fogalomkészlettel és megközelítésben vizsgálják a problémákat, és ezek között alig van átjárás, párbeszéd: 1. interetnikus kutatások; 2. közép-európai összehasonlító tanulmányok; 3. nacionalizmus tanulmányok; 4. kisebbségtörténet; 5. tranzitológia; 6. elitkutatások; 7. identitásvizsgálatok; 8. nyelvhasználati kutatások; 9. társadalom- és településszociológiai megközelítések; 9. kisebbségjogi elemzések.
3. A kutatások és az intézmények finanszírozása szempontjából a magyarországi és az azon kívüli intézmények között hosszú ideje párhuzamosságok működnek. Pontosabban tíz év alatt még nem alakult ki, hogy ki mit tudna a leghatékonyabban csinálni. Csak a saját intézetbeli tapasztalatainkról beszélhetünk:
a) A szomszédos országok empirikus vizsgálatait, az alapkutatásokat nem lehet hatékonyan és hitelesen Budapestről elvégezni. b) Az infrastruktúrából adódó

szolgáltató szerep az összehasonlító vizsgálatok szervezésének, kiadványok szerkesztésének, illetve a térség problémáinak a nemzetközi tudományosságba való meghonosításának szükségességét hozza magával. c) Mivel az utóbbi tíz évben, a nem Magyarországon létrejött kutatóhelyek fenntartási/működési problémákkal küszködnek, a hazai hasonló intézmények az infrastrukturális háttérükön túl egyfajta kijáró szerepet is betöltenek, s ez újabb aszinkron helyzetekhez vezet.

Természetesen még egy sor hasonló megvitatatlan problémát fel lehetne sorolni. A kérdés az, hogy a – tágan értelmezett – kutatási területen milyen együttműködési lehetőségeket, tapasztalatcserét lehet kialakítani. Reméljük, nem lesz egyirányú az információközlés, mindenki kihasználja, s nem csak információszerezésre, hanem tájékoztatásra is. A „Regio-list” egy lehetőség, próbáljuk ki!

*A szerkesztőség nevében
Bárdi Nándor*

Hogyan működik a „Regio list”?

A listára a <http://www.tla.hu/mailman/listinfo/regio-list/> címen lehet feliratkozni.

A szerver néhány percen belül visszaküld egy üzenetet, amit küldjön vissza a „reply” („vissza”) funkcióval. Hamarosan megérkezik a listára való felvétel igazolása, a honlapon pedig megváltoztathatja beállításait.

A nagyobb szövegfájlokat (konferenciaprogramok, folyóiratok tartalomjegyzéke stb.) kérjük csatolt fájlban, rtf formátumban küldeni.

Amennyiben számítógépe nem ismeri fel az ékezeteket, kérjük jelezzé.

Alternatív módon a z.kantor@tla.hu címre küldött maillal is fel lehet iratkozni.

Egy-két napon belül felírjuk a listára, ahonnan majd egy e-mailt kap, amelyet egyszerű „reply”-al küldjön vissza. Attól kezdve automatikusan minden levelet megkap, amely a listára érkezik.

A jelszavav (password) az e-mail cím @ előtti tagja lesz, amelyet a <http://www.tla.hu/mailman/listinfo/regio-list> címen majd megváltoztathat.

Amennyiben további kérdései vannak, írjon a z.kantor@tla.hu -ra

Kántor Zoltán

REGIO

A review of studies on minorities, politics and society

Volume 11, 2000, No. 3

MIROSLAV HROCH From National Movement to the Fully-formed Nation	3
CONSTANTIN IORDACHI Citizenship and National Identity in Romania	27
GÁBOR LAGZI The Citizenship and the Issue of the Repatriation in Poland in the Nineties	62
FERENC EILER – NÓRA KOVÁCS The System of the Minorities Autonomy in Hungary	81
ÁRPÁD RÁTKAI The Lack of Legislation of the National Minority Autonomies	112
BÉLA ANGYAL The Support Given to the Ethnic Hungarians in Czechoslovakia by Hungary	133
ATTILA Z. PAPP The Idea of the Civil Society in the Romanian Press after 1990.	179
ZOLTÁN KÁNTOR Minority Nation-building – The Hungarians in Romania as a “Nationilizing” Minority	219
REVIEWES	242